

27.04.2021

Asia/6

§ 215

Herttoniemen yleisten alueiden suunnitelman hyväksyminen 2020 – 2029

HEL 2019-010609 T 10 05 01

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat projektinjohtaja Heikki Takainen ja metsäsuunnittelija Antti Siuruainen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Pöydällepanoehdotus:

Anni Sinnemäki: Pyydän asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Heikki Takainen, projektinjohtaja, puhelin: 310 38448
heikki.takainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Herttoniemen yleisten alueiden suunnitelma suunnitelmaselostus 2020-2029
- 2 Aluekortit
- 3 Vuorovaikutusaineisto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä liitteenä 1 olevan Herttoniemen yleisten alueiden suunnitelman vuosille 2020-2029 ohjeellisenä noudatettavaksi.

Esittelijän perustelut

Herttoniemen yleisten alueiden suunnitelmassa esitetään yleisten katu- ja viheralueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja yleisillä viheralueilla si-

jaitsevien palveluiden tavoitetaso sekä toimenpidetarpeet. Päämääränä on yleisten alueiden turvallisuuden, kestävyuden, toimivuuden, esteettömyyden ja viihtyvyyden parantaminen. Toimenpidetarve-esityksissä ja hankkeiden valinnassa on otettu huomioon asukkailta ja asukasjärjestöiltä tullut palaute ja kehittämissuhteet, kunnossapidon vaatimukset sekä alueen ominaispiirteet ja arvot.

Suunnittelualue

Yleisten alueiden suunnitelman suunnittelualueeseen kuuluvat asema-kaavan mukaiset kadut ja aukiot sisältäen katuvihreän sekä rakennetut ja luonnonmukaiset viheralueet Herttoniemen alueella. Suunnittelualue rajautuu lännessä, etelässä ja kaakossa mereen, lounaassa Viikin viljelylaaksoon, pohjoisessa ja koillisessa Viikintiehen ja Itäväylään sekä idässä Marjaniemen siirtolapuutarhaan. Suunnittelualueita halkovat Itäväylä sekä Itäväylältä Laajasaloon johtava Linnanrakentajantie. Suunnittelualueella kaupunkiympäristön toimialan ylläpitoyksikön hoidossa olevia viheralueita noin 440 hehtaaria, joista rakennettuja puistoalueita on 44 hehtaaria ja metsä- ja niittyalueita sekä muita luonnonalueita 290 hehtaaria. Herttoniemessä oli vuonna 2018 noin 28 566 asukasta.

Vuorovaikutus

Yleisten alueiden suunnitelman aloitusvaiheessa keväällä 2018 toteutettiin asukaskysely karttapohjaisena verkkokyselynä. Verkkokyselyyn osallistui 2 122 vastaajaa jättäen kartalle yhteensä 15 367 merkintää, jotka otettiin suunnittelun lähtökohdaksi asukasmielipiteenä.

Yleisten alueiden suunnitelman alustavassa luonnosvaiheessa järjestettiin kaksi työpajamuotoista asukastilaisuutta: 27.11.2018 Porolahden peruskoululla ja 29.11.2018 Herttoniemenrannan ala-asteen koululla. Työpajoissa esiteltiin asukaskyselyn tuloksia, keskusteltiin viher- ja katualueiden korjaus- ja hoitotarpeista ja kerättiin kehitysehdotuksia. Lisäksi asukkailla oli mahdollista antaa palautetta yleisten alueiden suunnitelman alustavista hanke-ehdotuksista. Asukastilaisuuksista saatu palaute vahvasti kesällä 2018 tehdyn asukaskyselyn tuloksia. Palautteet painottuivat alueen kalusteiden määrän lisäämiseen ja valaistuksen täydentämiseen. Herttoniemen viheralueiden monimuotoisuus koettiin tärkeäksi. Alueen puistojen ja niittyjen kunnostamistarvetta tuotiin monen kohteen kohdalle esille, mutta osaan alueista toivottiin jätettävän myös luonnontilantuntua. Alueen katujen kuntoa ja rakennetta haluttaisiin kehittää erityisesti pyöräilyn kannalta toimivampaan ja turvallisempaan suuntaan.

Suunnitelmaluonnos oli esillä kaupungin ”Kerro kantasi” -verkkokyselyssä 10.9.-9.10.2019. Asukkaat antoivat verkkopalvelussa yhteensä 142 kommenttia. Palautetta saatiin erityisesti Herttoniemen

metsäisten alueiden luonnon- ja maisemanhoitoon liittyen. Verkkokokouksen lisäksi palautetta saatiin sähköpostilla ja kirjeinä kaupungin kirjaimoon. Järjestöiltä kirjeitä saatiin kaksi: Herttoniemi-seura ry:ltä, ja yhteinen kirje Helsingin luonnonsuojeluyhdistykseltä, Helsingin lintutieteellinen yhdistys Tringa ry:ltä ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry:ltä. Molempien kirjeiden palaute koski erityisesti Herttoniemen metsäisten alueiden luonnon- ja maisemanhoitoa.

Suunnitelmaluonnoksesta saatu palaute ohjasi verkostojen kehittämistavoitteita. Jalankulku-, pyöräily- ja virkistysreitistöille toivottiin hankkeita eri liikennemuotojen erottelemiseksi, uusien reittien kehittämiseksi ja esteettömyyden parantamiseksi. Metsä- ja puustoisien verkoston tavoitteita ja viheryhteyksiin liittyviä päämääriä toivottiin täydennettävän luonnon monimuotoisuusarvojen säilymisen ja lisäämisen osalta, mikä tehtiin raporttiin ja aluekortteihin. Vuorovaikutuksessa saatu palaute ohjasi toimenpidetarpeiden määrittelyä viheralueilla. Metsien hoitoa haluttiin vähentää. Haitallisten vieraslajien torjuntaan kiinnitetään erityistä huomiota jatkosuunnittelussa ja hoitotoimenpiteissä. Luontojärjestöiltä saadun palautteen mukaan tuotiin suunnitelmaselostuksessa selkeämmin esiin luonnon monimuotoisuuden lisäämistavoitteita kuten muun muassa metsäalueiden jättämistä hoitotarpeiden ulkopuolelle ja lahoppuun jättämistä metsiin. Tämän lisäksi luontojärjestöjen toivoma mahdollisuus osallistua jatkossa tehtävään luonnon- ja maisemanhoidon toteutustason suunnitteluun kirjattiin selkeästi sekä suunnitelmaselostukseen että vuorovaikutusraporttiin. Tässä yleisten alueiden suunnitelman jälkeen tehtävässä kuviokohtaisessa suunnittelussa voidaan esimerkiksi tarkastella tarkemmin viheralueiden hoitoluokitusta.

Edellä mainittujen yleisen alueiden suunnitelmaan tehtyjen muutosten jälkeen se oli vielä esillä asukkaille ja sidosryhmille kaupungin verkkosivuilla 13.–27.10. 2020 välisenä aikana. Yleisten alueiden suunnitelmasta saatiin yhteensä 7 kirjallista kommenttia. Pääkaupunkiseudun luontojärjestöt (Helsingin luonnonsuojeluyhdistys, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ja Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry) lähettivät yhteisen kommenttipaperin, Kaupunkiluonto ry kannanottonsa, sekä lisäksi saatiin 5 asukaspalautetta. Luontojärjestöjen kommentit käsittelivät samoja aiheita kuin heidän suunnitelman luonnosvaiheessa lähettämänsä. Asukkaiden kommentit painottuivat luonnon ja maisemanhoitoon, mutta palautetta saatiin myös suunnitelman hankkeista ja liikenne- ja viheralueiden kehittämisestä.

Suunnittelun aikaista vuorovaikutusta, saadun palautteen vastineita ja palautteiden huomioon ottamista yleisten alueiden suunnitelmassa on kuvattu laajemmin suunnitelman liiteaineistossa olevassa vuorovaikutusraportissa.

Yleisten alueiden kehittämissuunnitelma

Yleisten alueiden kehittämistavoitteet toteuttavat Helsingin kaupunkistrategiaa 2017-2021 ja Helsingin yleiskaavaa 2016 sekä tukevat Herttoniemen ominaispiirteiden säilymistä ja vahvistumista.

Yleisten alueiden palveluiden strategisena tavoitteena on kattava, tasapuolinen, hyväkuntoinen ja kustannustehokas palveluverkosto. Jalankulku-, pyöräily- ja virkistysreitistöjen strategisena tavoitteena ovat sujuvat, turvalliset, hyväkuntoiset ja hyvin opastetut yhteydet. Merkittävimpiä kunnostushankkeita on Sorsavuorenpuiston ja Laivalahden puistotien parantaminen sekä Asentajanpuiston parantaminen. Asentajanpuiston parantaminen liittyy Herttoniemen yritysalueen maankäytön kehittämiseen. Sorsavuorenpuiston ja Laivalahden puistotien parantaminen on Herttoniemen rannan alueella olennainen viheralue, minkä huonokuntoiset rakenteet ja kasvillisuus vaativat kunnostusta. Roihuvuorena tavoitteena on myös parantaa Japanilaisvaikutteista puistoa, Tuhkimonpuistoa ja Tuhkimontietä. Alueen jalankulun ja pyöräilyn reittejä esitetään parannettavaksi Roihuvuoren ja Länsi-Herttoniemen alueella. Lisäksi Länsi-Herttoniemessä on tavoitteena kehittää hävinneiden huviloiden pihapiirien niittyluontoa ja nostaa esiin kulttuurihistoriallisia piirteitä.

Luonnon- ja maisemanhoidon tavoitteena on Helsingin kaupunkistrategian mukaisesti, että ”Helsinki vaalii arvokasta luontoaan ja toimii kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Viher- ja sinialueiden ekologinen laatu, saavutettavuus ja terveysvaikutukset turvataan. Metsissä ja metsäisillä alueilla suunnitelmallinen monimuotoisuuden lisääminen on hoidon keskeisin tavoite.” Luonnon- ja maisemanhoidossa tämä tarkoittaa sitä, että luonnon monimuotoisuutta lisätään suunnitelmallisesti mm. jättämällä lahoppuuta metsiin sopiviin kohtiin.

Metsä- ja puustoisien verkoston strategisina tavoitteina on säilyttää karttaan merkityt ydinmetsät, metsät, metsiköt ja niiden väliset yhteydet sekä kehittää niiden ekologista tilaa, monimuotoisuutta ja virkistysarvoa. Merkittävimmät ydinmetsät ovat Mölylän metsä, Ryönälähdän leppikko, Fastholma ja Kivinokan vanhan metsän alue. Merkittävimmät metsä- ja puustoisien verkoston yhteydet ovat Länsi-Herttoniemen metsäselänteellä kulkeva runkoyhteys. Herttoniemen yritysalueen ja Herttoniemen rannan yhteyksiä on suunnitelmassa esitetty vahvistettavaksi. Niittyverkoston strategisina tavoitteina on säilyttää ja kehittää niittyjen ja niiden tukialueiden arvokasta lajistoa sekä vähentää vieraslajien määrää.

Siniverkoston strategisina tavoitteina on kehittää Mustapuron ja Porolahdenpuron, virkistysarvoa, säilyttää niiden monimuotoinen lajisto, pa-

rantaa niiden ekologista tilaa kehittämällä hulevesien hallintaa ja samalla ennaltaehkäistä ilmastonmuutoksen aiheuttamien sään ääri-ilmiöiden seurausten, ennen kaikkea tulvien, vaikutuksia alueella.

Toimenpidetarpeet

Herttoniemen yleisten alueiden toimenpidetarpeet määriteltiin verkostotarkastelujen pohjalta ja asiantuntijatyönä tehtyjen tarvekartoitusten perusteella ottaen huomioon suunnitelman laadinnan aikana saatu asukas- ja sidosryhmäpalautte. Yleisten alueiden suunnitelman luonnon- ja maisemanhoidon tavoitteet ovat kaupunkistrategian mukaiset ja ne sekä toimenpidetarpeet käytiin läpi kaupunkiympäristön ympäristöpalvelun luontoasiantuntijoiden kanssa. Merkittävimmistä työn ohjausryhmässä arvoituista toimenpidetarpeista laadittiin hanke-esitykset, jotka voidaan toteuttaa yleisten alueiden suunnitelman kymmenvuotiskauden aikana.

Herttoniemen metsäalueilla on keskeisenä tavoitteena lisätä luonnon monimuotoisuutta, ja se tulee lisääntymään jättämällä metsäalueita hoidon ulkopuolelle sekä yleisten alueiden suunnitelmassa esitettävän luonnon- ja maisemanhoidon myötä. Hoidon ulkopuolelle jätettäviä alueita on muun muassa koko Herttoniemen metsäselänteellä sekä Roihuvuoren aluepuistossa. Suunnittelualueen metsät ovat runsaspuustoisia ja arvokkaita hiilivarastoja ja -nieluja ilmastonmuutoksen torjunnassa, minkä turvaaminen myös tulevaisuudessa tarkoittaa metsäisten ja puustoisten alueiden ylläpitämistä kasvullisina, peitteisinä, puustollisesti monilajisina sekä eri-ikäisinä. Tämä on sama tavoite kuin Hiili-neutraali Helsinki 2035-ohjelmassa.

Herttoniemen alueella kohdistetaan luonnon- ja maisemanhoidon toimenpiteitä ainoastaan niille viheralueille, joiden käyttö tai sijainti osana muuta kaupunkirakennetta sitä edellyttää. Näitä alueita ovat ulkoilureitien lähiympäristöt ja muut ulkoiluun runsaasti käytetyt alueet sekä asuinalueiden ja muiden tonttien sekä katujen reunat. Toimenpidetarpeita esitetään ulkoilu- ja asuinalueiden turvallisuuden ylläpitämiseksi. Yleisten alueiden suunnitelmassa esitettävät toimenpidetarpeet tarkentuvat kuviotasoisiksi luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmaksi seuraavassa suunnitteluvaiheessa, joka tullaan tekemään vuorovaikutteisesti asukkaiden, asukas- ja luontojärjestöjen kanssa.

Hanke esitykset

Herttoniemen yleisten alueiden suunnitelmassa on esitetty seuraavan kymmenen vuoden aikana toteutettavaksi neljä hanketta priorisointijärjestyksessä:

1. Länsi-Herttoniemen kahden kalliopuistikon parantaminen on hanke, jossa tavoitteena on F.E.Sillanpään puiston ja Susitie-Karhutie puistometsän kunnostaminen. Hankkeessa parannetaan viheralueiden reittejä
2. Leikkipaikka Tuhkimon parantaminen on hanke, jossa tavoitteena on kehittää ja hoitaa puistoa turvallisena ja viihtyisenä leikkipaikkaa eri ikäisillä käyttäjille. Puiston ilme säilytetään, mutta varusteita ja kalusteita uusitaan huomioiden muuttunut käyttäjäkunta ja turvallisuus vaatimukset.
3. Japanilaisvaikutteisen puiston parantaminen on hanke, jossa tavoitteena on nostaa puiston hoitotasoa ydinosaan I-luokan puistona. Hanke-ehdotus toteuttaa kaupunginosavision ”arkkitehtuuripolku”-teemaa. Puistolle laaditaan peruskorjaussuunnitelma pohjautuen hoito- ja kehittämissuunnitelmaan, joka on voimassa vuoteen 2027 asti.
4. Sorsavuorenpuiston ja Laivalahden puistotien parantaminen on hanke, jossa tavoitteena on turvallisuuden parantaminen ja yleisilmeen nostaminen. Puiston kalusteiden ja rakenteiden uusiminen sekä Sorsavuorenraitin kunnostus ovat keskeisimmät toimenpiteet. Pronssikautisen hautaröykkiön ympäristö ja opasteet siistitään. Kulkureittejä parannetaan kallioalueilla. Puiston perusparannus edellyttää myös kasvillisuuden poistamista ja uusimista.
5. Tuhkimontien parantaminen on hanke, jossa tavoitteena on peruskorjata kadun päällysrakenne ja kuivatus, selkeyttää Tuhkimontien ja Jättiläisenpolun liittymä sekä korjata jalankulun epäjatkuvuuskohtia. Kadun rakenteet parannetaan ja uusitaan koko kadun leveydeltä Tuhkimontien eteläpäästä Leikkipaikka Tuhkimolle johtavalle puistokäytävälle asti. Hulevesikaivoja lisätään tarvittaviin kohtiin ja tonttiliittymän kaivo siirretään.
6. Jalankulun ja pyöräilyn raittien parantaminen on hanke, jossa reittejä kunnostetaan Roihuvuoren koillisosan viheralueilla, Porolahden puistossa, Kettupuistossa, Näätäpuistossa ja Roihuvuoren aluepuistossa.
7. Asentajanpuiston parantaminen on hanke, jossa tavoitteena on Herttoniemen yritysalueen täydennysrakentamisen ja käyttöpaineen lisääntymisen myötä rakentaa puistoon uusi leikkipaikka. Puistoon laaditaan kokonaisvaltainen kehittämissuunnitelma, jossa huomioidaan hulevesien luonnonmukainen käsittely.

8. Länsi-Herttoniemen hävinneiden huviloiden pihapiirien niittyjen ennallistaminen on hanke, jossa tavoitteena on nimen mukaisesti alueella kolmen vanhan huvilan pihapiirin kulttuurivaikutteisen kasvillisuuden ennallistaminen, niittyjen kehittäminen ja hoito. Vieraslajien poisto niittykuvioiden ennallistamisen ja hoidon yhteydessä. Kohteissa tehdään niitylähtöisen puiston konseptin kehittäminen ja pilotointi sekä kasvillisuuden inventointi ja kehittymisen seuranta.

Rahoitustarve

Herttoniemen yleisten alueiden suunnitelmassa esitettyjen hankkeiden rahoitustarve on noin 7 060 000 euroa (alv. 0%). Metsäisten alueiden hoitotoimenpiteet ja niiden kustannustarve määritellään seuraavalla suunnittelutasolla. Yleisten alueiden suunnitelmassa esitettävistä peruskunnostushankkeista on laadittu hankeohjelmat ja kustannusarviot hankeosalaskennan tarkkuudella.

Yleisten alueiden suunnittelutyökaluna

Yleisten alueiden suunnitelmat ovat kaupunkiympäristön toimialan työväline yleisten alueiden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi koko Helsingin alueella. Suunnitelmassa määritellään nykytila-analyysin ja vuorovaikutuksen pohjalta alueen kehittämis- ja kunnostamistarpeet seuraavalle kymmenvuotiskaudelle. Yleisten alueiden suunnitelmat ovat katu- ja viheralueiden omaisuudenhallinnan työkalu joka mahdollistaa alueiden kehittämisen tasapuolisesti koko kaupungissa. Yleisten alueiden suunnitelmatasoa seuraa kunnostushankekohteiden tarkempi suunnittelu katu- ja puistosuunnitelmien ja hoidon osalta luonnon- ja maisemahoidonsuunnitelmien muodossa. Suunnitelmat tullaan laatimaan vuorovaikutteisesti asukkaiden, yhdistysten, järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.

Tiedoksianto

Päätös toimitetaan yleistiedoksiantona, koska vastaanottajia on yli 30/henkilöiden lukumäärää ei tiedetä

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Heikki Takainen, projektinjohtaja, puhelin: 310 38448
heikki.takainen(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite

Työpajankatu 8
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin

09 310 1691

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI06 8000 1200 0626 37

Alv.nro

FI02012566

27.04.2021

Asia/6

-
1	Herttoniemen yleisten alueiden suunnitelma suunnitelmaselostus 2020-2029
2	Aluekortit
3	Vuorovaikutusaineisto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Hallinto- ja lakipalvelut/Tanja Krook